

Centrul de greutate al lucrării, căruia strădania autorului i-a conferit calitatea unui adevărat manual de artă populară transilvăneană, îl reprezintă capitolul III, a cărui primă parte „*Așezări- arhitectură-porți*”, a fost redactată de cercetătorul Paul Petrescu.

După stabilirea tipurilor de așezări, diferențiate atât de mediul geografic, evoluția istorică, cât și de condițiile social-economice proprii fiecărei zone, autorul se ocupă de succesiunea tehnicilor și materialelor folosite la construcția locuințelor. Se urmărește și evoluția tipurilor de plan caracteristice locuințelor țărănești din nordul Transilvaniei.

Temeinica analiză a motivelor ornamentale, atât de generos răspindite de geniul creatorului- arhitect pe suprafața construcției, ne convinge că „*arhitectura țărănească din nordul Transilvaniei este una din cele mai reprezentative ramuri ale arhitecturii în lemn românești, înscriindu-se totodată în realizările de seamă ale artei lemnului în Europa*”.

În continuare, Paul Petrescu se ocupă de bisericile de lemn și de masivele porți maramureșene, cu decorul lor unic, „*adevărate arcuiri triumfale ale fiecărei gospodării*”.

Următorul subcapitol, organic legat de cel prezentat anterior, tratează creația artistică în lemn. Alături de fântini, garduri, pîrcazuri, obiecte de cult, instrumente muzicale, jucării, o atenție deosebită este acordată mobilierului, cu dubla sa calitate, utilitară și estetică. Se prezintă modul de lucru, tehnicile de ornamentare proprii fiecărei categorii de obiecte.

O altă problemă pe care Tancred Bănățeanu o cunoaște și reușește să o trateze la un nivel superior o constituie analiza raporturilor și

influențelor dintre produsele nord-transilvăneane și cele similare din țările învecinate.

O deosebită atenție este acordată țesăturilor. Tehnica, motivele ornamentale, cromatică, influențele, terminologia, sint probleme pe care autorul le rezolvă cu multă competență. Multă atenție este acordată covorului care „...*dă impresia unei adevărate pictograme ce însumează toată viața, plină, bogată în viațuire, idei și sentimente a maramureșenilor*”.

Bazat pe valoroase documente de arhivă, după ce menționează evenimentele principale din activitatea satelor de olari, autorul tratează în cadrul unui subcapitol amplu caracteristicile artistice ale fiecărui centru.

Tot în cadrul acestei părți a lucrării mai este analizată și organizarea artistică a interiorului.

Ultimele două capitole *Problema procesului de creație în arta populară și a îndrumării acestuia și Posibilități de valorificare ale creației artistice populare din nordul Transilvaniei în arta decorativă*, accentuează utilitatea volumului.

Scurta noastră prezentare nu ar fi completă dacă nu am evidențiat faptul că dr. Tancred Bănățeanu s-a bucurat de colaborarea graficianului Vladimir Șetran și a artistului fotograf Dan Țr. Grigorescu. Aceștia au reușit să demonstreze încă o dată că înțeleg specificul artei noastre populare și că reușesc să selecteze ceea ce este reprezentativ și cu adevărat frumos, făcînd din această lucrare științifică și un album de artă populară românească.

Un cuvînt bun trebuie spus și despre inițiativa Casei județene a creației populare din Baia Mare care a reușit să asigure apariția acestei lucrări în cele mai bune condiții.

M. DUMITRESCU

„ M A N U S C R I P T U M ” n r . 2 1 9 7 1

Prima satisfacție pe care ne-o oferă cel de-al doilea număr al revistei „Manuscriptum” este faptul că a reușit într-un timp atât de scurt — de la un număr la altul — să convingă că o publicație de bibliotecă, de studiu, trebuie să beneficieze de hirtie bună și de bune condiții de tipărire. Altfel — paradoxul nu ne aparține — fotografiile inedite și facsimilele de documente rămăneau într-un fel tot inedite, reclamînd o tipărire clară, din care cititorul să înțeleagă ceva.

Numărul 2 continuă publicarea romanului de tinerete al lui Mihail Sadoveanu, „Mariana Vidrașcu”, adăugînd paginilor inedite din opera sadoveaniană trei poeme scrise „cătreg amurgul vieții scriitorului”, cu o prezentare de acad. D. Panaitescu-Perpessicius.

Capitolul de literatură mai cuprinde comedia-fabulă a lui Eusebiu Camilar „Confrații Mus” și o filă din poezia lui Ion Minulescu.

Ca și numărul 1, volumul de față comunică un mare număr de scrisori de un deosebit interes pentru cunoașterea unor reprezentanți de frunte ai literaturii române (C. Dobrogeanu-Gherea „Scrisori familiale”, Lucian Blaga „Douăsprezece scrisori către Octav Șuluțiu”, Panait Istrati „Scrisori către Romain Rolland”, Alexandru Odobescu „Două scrisori”, Marcel Proust „Scrisoare către Anton Bibescu”) etc.

Prezentarea de față nu epuizează cuprinsul nr. 2 din care ținem însă să mai amintim notele de conferință ale lui Ionel Teodoreanu „Cum am scris Medelenii” și convorbirea cu academicianul Șerban Cioculescu despre binecunoscuta pasiune de colecționare a domniei sale: „Eu nu colecționez orice autograf...”

Sînt publicate cîteva scrisori ale cititorilor, urări de „drum bun”, aprecieri asupra calității revistei și asupra necesității și rolului ei pe tărîmul cercetării literare.

Raluca SIMIONESCU